

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8239/2024
16.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Фонд за развој Републике Србије Ниш – Филијала Београд, чији је пуномоћник Иван Ђаловић, адвокат из ..., против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Никола Арнаут, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1608/23 од 22.08.2023. године исправљене решењем Гж 1608/23 од 04.09.2023. године, у седници одржаној 16.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1608/23 од 22.08.2023. године исправљене решењем Гж 1608/23 од 04.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 7250/22 од 26.12.2022. године, укинута је решење о извршењу Основног суда у Крагујевцу Ив 665/19 од 06.09.2019. године у целини (став први изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му исплати на име доспелог, а неизмиреног дуга по основу уговора о дугорочном кредиту бр. ... од 15.09.2008. године и износ од 1.711.003,75 динара на име главног дуга са законском затезном каматом почев од 28.08.2019. године до коначне исплате, износ од 35.464,14 динара на име редовне уговорене камате са законском затезном каматом почев од 28.08.2019. године па до коначне исплате и износ од 1.262.914,44 динара на име законске затезне камате обрачунате до 27.08.2019. године (став други изреке). Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 295.196,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате (став трећи изреке).

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1608/23 од 22.08.2023. године исправљене решењем Гж 1608/23 од 04.09.2023. године преиначена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П 7250/22 од 26.12.2022. године у ставовима другом и трећем изреке и усвојен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу

исплати на име доспелог, а неизмиреног дуга по основу уговора о дугорочном кредиту бр. 13285 од 15.09.2008. године износ од 1.711.003,75 динара на име главног дуга са законском затезном каматом почев од 28.08.2019. године до коначне исплате, износ од 35.464,14 динара на име редовне уговорене камате са законском затезном каматом почев од 28.08.2019. године па до коначне исплате и износ од 1.262.914,44 динара на име законске затезне камате обрачунате до 27.08.2019. године (став први изреке). Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 617.932,37 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате (став други изреке).

Према утврђеном чињеничном стању, између Фонда за развој РС и туженог АА као оснивача радње СЗТР „ББ“ ... и корисника кредита 15.09.2008. године закључен је уговор о дугорочном кредиту по ком кредиту је тужилац одобрио кориснику кредита новчана средства у износу 1.200.000,00 динара са роком отплате 4 године и грејс периодом до 30.09.2009. године, а основна средства на основу програма о распореду и коришћењу средстава намењених за „start up“ кредите за почетнике за 2008. годину. Кредит је намењен за реализацију програма „опрема за производњу предмета од пластике СЗТР „ББ“ ...“. Након истека грејс периода 30.09.2009. године камата се према члану 2. уговора обрачунава на годишњем нивоу у висини од 1%, а отплата кредита се врши у тромесечним ануитетима, при чему последњи ануитет доспева дана 30.09.2013. године. Чланом 3. закљученог уговора предвиђено је да уколико Фонд за развој утврди да се одобрени кредит не користи за уговорене намене, или ако корисник кредита не измире два узастопна доспела ануитета према плану отплате, отказаће уговор о инвестиционом кредиту пре истека уговореног рока и наплатити искоришћена средства са припадајућом редовном и затезном каматом са осталим трошковима, а чланом 5. дато је право даваоцу кредита, да једнострано раскине наведени уговор и пре истека уговореног рока учини доспелим и захтева једнократну наплату целокупног кредита са каматом. Анексом уговора о дугорочном кредиту од 21.10.2010. године утврђено је да је закључен између Фонда за развој РС, АА из ..., као оснивача радње СЗТР „ББ“ ..., као корисника кредита и „ВВ“ д.о.о. ..., као друштва да је истим констатовано да је решењем АПР од 05.05.2009. године регистровано оснивање друштва на основу одлуке АА, као оснивача друштва са 100 % удела о промени правне форме предузетника, те да је привредно друштво основано наведеним решењем, као правни следбеник радње преузело права и обавезе СЗТР „ББ“ ... сагласно члану 52. став 1. тачка 8. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“ бр. 125/04). У члану 2. овог анекса наведено је да ће ради обезбеђења уредног враћања кредита по уговору и овом анексу, поред заложног права на покретним стварима заснованог у складу са чланом 2. тачка 2. уговора служиће и 18 бланко меница друштва уз овлашћење да Фонд исте може по доспећу да сагласно уговору и овом анексу попунити клаузулом „без протеста“ и послати на наплату. На основу опомене пред судско извршење коју је тужилац упутио туженом АА утврђено је да доспеле неизмирене обавезе по основу уговора о кредиту на дан 30.06.2010. године износе 317.924,19 динара, а из обавештења о раскиду уговора о кредиту и проглашења доспелих рата у принудној наплати потраживања од 13.07.2018. године туженом послао предметно обавештење у коме наводи да тужени као корисник кредита касни са отплатом и да је његова обавеза на дан 30.06.2010. године доспела са опоменом да доспели дуг одмах по пријему обавештења исплати. Будући да дуг није плаћен банка је исти прогласила доспелим и против туженог је поднет предлог за извршење дана 28.08.2019. године на основу менице бр. ... са роком доспећа 27.08.2019. године у износу од 3.009.382,33 динара. Решењем Основног суда у Крагујевцу Ив 665/19 од 06.09.2019. године усвојен је предлог за извршење а тужени је обавезан и на плаћање трошкова у износу од

48.282,00 динара. Увидом у одлуке о промени правне форме од 08.04.2009. године суд је утврдио да је истом промењена правна форма СЗТР „ББ“ ... АА, предузетник у друштво са ограниченом одговорношћу, док је решењем АПР од 05.05.2009. године усвојен захтев подносиоца регистрационе пријаве АА и у Регистар привредних субјеката уписано је оснивање привредног субјекта Друштво за производњу, трговину и услуге „ВВ“ д.о.о. ..., а решењем АПР од 24.03.2010. године у регистар привредних субјеката уписана је промена података о привредном субјекту „ВВ“ д.о.о. ... и то промена оснивача тако што се брише АА из ..., а уписује ГГ из ... са уделом од 100%. Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке суд је утврдио да се наведени кредит има сматрати доспелим 01.10.2013. године да укупна доспела обавеза корисника кредита АА, туженог према тужиоцу по уговору о дугорочном кредиту од 15.09.2008. године износи 2.179.109,06 динара и то износ од 1.711.003,75 динара на име главног дуга, износ од 35.464,14 динара по основу редовне уговорене камате, износ од 432.641,17 динара по основу затезне камате на доцњу, од доспелости обавеза до доспелости кредита, износ од 813.413,62 динара по основу законске затезне камате на доцњу на главни дуг, за период од доспелости кредита 01.10.2013. године до доспелости менице 27.08.2019. године и износ од 16.856,65 динара на основу законске затезне камате на доцњу на редовно уговорену камату од доспелости кредита 01.10.2013. године до доспелости менице 27.08.2019. године.

Код напред утврђеног чињеничног стања првостепени суд је извео закључак да је неоснован захтев тужиоца, јер је на основу Анекса уговора о дугорочном кредиту од 31.10.2010. године утврђено да је привредно друштво „ВВ“ д.о.о. ... правни следбеник радње преузело сва права и обавезе СЗТР „ББ“ ... те да је се са преузимањем дуга дужник ослободио обавезе, а преузимаоца дуга ступио на место пређашњег дужника у смислу члана 448. став 1. ЗОО.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев тужиоца усвојио у целости закључујући да је дошло до промене правне форме, а да услед промене правне форме нису се угасиле и обавезе предузетника настале до тог тренутка.

Према становишту Врховног суда схватање другостепеног суда је засновано на правилној примени и тумачењу релевантног материјалног права.

Одредбом члана 48. став 1. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“ број 125/2004) прописано је да предузетник, у смислу овог закона, јесте физичко лице које је регистровано и које ради стицања добити у виду занимања обавља све законом дозвољене делатности, укључујући уметничке и старе занате и послове домаће радиности. Одредбом члана 49. Прописано је да предузетник одговара за све обавезе из обављања делатности целокупном имовином. Одредбом члана 52. став 1. тачка 9. прописано је да се предузетник брише из регистра у случају промене правне форме у правну форму привредног друштва у складу са овим законом.

Обављање привредне делатности према одредбама Закона о привредним друштвима могуће је у форми привредног друштва или по посебним правилима којима је регулисан институт предузетника. Дакле, актом регистрације физичко лице стиче својство предузетника, са свим правним последицама које из тога произлазе. Једна од најзначајнијих карактеристика код предузетника је законом прописана одговорност целокупном (личном) имовином за све обавезе настале у вези са обављањем делатности, која не престаје брисањем.

Уколико предузетник током пословања установи да је за њега повољније да делатност обавља у форми привредног друштва може донети одлуку о наставку обављања делатности у форми привредног друштва при чему се сходно примењују одредбе закона о оснивању дате форме друштва. На основу те одлуке врши се

истовремено брисање предузетника из Регистра привредних субјеката и регистрација оснивања привредног друштва која преузима сва права обавезе предузетника настале из пословања до тренутка оснивања тог привредног друштва. Након губитка својства предузетника то физичко лице остаје одговорно целокупном својом имовином за обавезе настале у вези са обављањем делатности до тренутка брисања предузетника из регистра. Дакле, тиме не престаје одговорност оснивача личном имовином за све обавезе настале у вези обављања делатности до тренутка брисања предузетника из регистра.

Стога су неосновани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права. Тачно је да након промене правне форме предузетника, одговорност за обавезе које је предузетник имао пре промене прелазе на ново привредно друштво, које преузима ове обавезе, али предузетник лично солидарно одговара за обавезе преузете пре промене форме и након брисања, а све у циљу заштите поверилаца. Брисање предузетника из регистра не ослобађа га раније преузетих обавеза. Његова обавеза је неограничена и лична и та одговорност се у одређеној мери задржава и након промене правне форме.

Без утицаја на одговорност туженог је околност да је закључен Анекс уговора о дугорочном кредиту 21.10.2010. године између тужиоца, туженог и „ВВ“ доо ... којим је констатована промена правне форме и да је „ВВ“ д.о.о. преузело права и обавезе „СЗТР „ББ“ ..., јер се на ову правну ситуацију не примењује одредба члана 446. Закона о облигационим односима.

Неосновани су наводи ревидента о застарелости потраживања тужиоца, јер је обавеза туженог по уговору доспела 1.10.2013. године, а тужилац је поднео тужбу 29.08.2019. године, а према члану 371. ЗОО застарелост потраживања из уговорног односа наступа протеком рока од 10 година.

Тужиоцу припада сходно члану 400. став 3. ЗОО, насупрот наводима ревидента, одступање од правила прописаног одредбом члана 279. ЗОО. Тужилац има право да врши обрачун камате на на камату, односно има право да доспелу уговорену камату припише главници до утужења и захтевата исплату законске затезне камате на износ углавничене камате.

На основу изложеног применом члана 414. став 2. и 1. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци пресуде у ставу првом.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**